

Leto VI.

V Ljubljani, 19. februarja 1910.

Štev. 2.

Pismo iz Gradca.

Spoštovana gospa urednica! *

Oprostite, da si usojam nadlegovati Vas z iskreno prošnjo. Ker sem namreč čitala v našem edinem ženskem listu, da lahko vsaka Slovenka dobiva brezplačno ta časopis, Vam pošiljam nekaj naslovov z iskreno prošnjo, da nas podpirate v našem težavnem delu tukaj v tujini.

Da zvedo tudi v domovini, kako težavno stališče imamo graški Slovenci v tem za nas popolnoma tujem mestu, sem se namenila, da napišem nekaj vrstic v »Slovensko gospodinjo«.

Slovencev nas je tukaj 30.000, a žal, da jih niti 2000 ne moremo upoštevati, ki bi bili ostali zvesti svoji domovini, svojemu milemu materinskemu jeziku. Pogubili so se v valovih tujega nasilstva in sedaj delajo hujše proti nam kakor pravi, rojeni Nemci.

A kaj je temu vzrok? Ker se že prej v domovini niso dosti brigali za svojo narodnost, niso čitali slovenskih knjig in časopisov, niso se izobraževali; zato se niti ne zavedajo, da so del mogočnega, več kot 100 milijonov broječega naroda Slovanov. — Ko pridejo taki omahljivci in mlačneži v tujino, se kaj kmalu

* Ta dopis smo prejeli od zavedne slovenske kuharice iz Gradca ter ga priobčujemo popolnoma neizpremenjenega. Pripominjamo, da so nam dopisi iz vseh slojev slovenskega ženstva vedno jako dobro došli ter jih bo »Sloven. Gospodinja« po možnosti vse prinašala. Op. ur.

začno sramovati svojega materinskega jezika, medtem ko jim vse tuje nepopisno ugaja in se jim zdi nad vse imenitno.

Naj le povem tukaj dva dogodka, ki sem ju doživela v tujini! Moja tovarišica iz mojega rojstnega kraja, ki je tudi tukaj v Gradcu, pride nekega dne k meni v vas. Akoravno je šele eno leto tukaj, že trdi, da je pozabila svoj materinski jezik, ki je tako okoren in ga nikakor ne more več gladko govoriti. Považila sem jo, naj gre z menoj v naše slovensko društvo »Domočina«. In tam se reva ni mogla načuditi, da pridejo v društvo pravi gospodje in da govorijo vsi slovensko. In celo na cesti si upajo vsi govoriti svoj rodni jezik. Niti najmanj se ne sramujejo, četudi nas Nemci tako zaničujejo.

Tedaj sem se pa jaz oglasila. Z navdušenimi besedami sem jej začela prigovarjati, naj se vendar zaveda svoje vrednosti, svoje narodnosti, svojega jezika, ki je tako lep in blagoglasen ter naj se ne ozira na naše sovražnike, ki bi nas najraje utopili v žlici vode. Moja prijateljica je spoznala, kako napačno je ravnala, prosila me je, naj jo podučim ter pripeljem na pravo pot.

Drugi dogodek! Uslužbenec iz prodajalne mi prinese tamkaj nakupljene stvari. Ko pride v kuhinjo, se radovedno ozira naokrog ter opazi na steni slovenski koledar. »To je pa menda »vindiš«?« vpraša zaničljivo, seveda v nemškem jeziku. »Tudi jaz sem bil nekdanj »vindišer«, česar se še zmeraj sramujem. A sedaj nisem več »vindišer« in tudi nočem biti; in če vidim katerega, ga bolj zaničujem, kakor največjega hudodelca.« —

Glejte, drage rojakinje, kako žalostno je to za nas! Naši lastni bratje nas zaničujejo, ker so izgubili vso ljubezen do jezika, katerega jih je učila njihova mati. Izdajajo nas ter nam škodujejo!

Zato nam je treba združeno delovati, posebno tukaj v nemškem Gradcu, kjer smo Slovenci tako razkropljeni. V združenju, v slogi je moč, in z močjo ter z uma svitlim mečem premagamo vse, vse!

Dovolj za to pot; pa še drugikrat kaj več.

Na zdar Vam kliče udana

TEREZIJA VREČKO.

ZOFKA KVEDER JELOVŠEKOVA:

Letno popoldne.

Hitela je. Zakasnila se je. Mati njene učenke Hele zadržala jo je danes nenavadno dolgo. Sama je muzikalična, pa se zelo zanima za napredek svoje hčerke. Danes je bila osobito zgovorna in je mnogo govorila o glasbi sploh in o goslih posebej. O duševnosti in izrazitosti strun, o plemenitosti tega kraljevskega instrumenta in o njegovem globokem čaru, s katerim premaga vsako človeško srce. Janja bi se drugače z užitkom potopila v ta pogovor, danes pa je vsa trepetala od nestrpnosti. Skoro nevljudno površno se je poslovila pri prvi priliki in odhitela na ulico. Ni šla niti domov, ampak naravnost k svoji prijateljici Mihaeli, ki je stanovala s svojo rodbino zunaj mesta ob reki. Vsako sredo popoldne je šla tja. Imela je rada Mihaelo, kakor vsak človek, kdor jo je poznal. Mihaela je bila vesela, solnčna. Srečna je bila in vedra, pa je bilo prijetno v njeni družbi.

Ali zaradi nje ne bi toliko hitela. Imela jo je rada, vendar je ne bi vznemirjalo, če bi prišla k nji malo kasneje.

V sredo popoldne je zahajal tja tudi njen brat.

In Janja je ljubila brata svoje prijateljice.

Že dolgo. Vendar je bilo med njima še malo besed. Oči so si povedale, pesmi so pele, strune so izdale, usta pa, besede so še molčale.

On je bil profesor, zamišljen, resen ali neskončno blag človek. Lep je bil, ali tih in samsvoj, v življenju nedostopen drugim ljudem. Tako samsvoj je bil, da se je videlo, kakor bi bil nespreten, kakor ne bi niti znal vzeti uspehe in srečo tam, kjer se mu je ponujala. Ali bil je le izbirčen, nezaupljiv.

Prej ga je Janja poznala le površno, samo na oči. Letos pozimi pa je nekoč prišel ravno, ko je igrala in pela Schumannove pesmi. Sami sta bili z Mihaelo. In tako tiho je prišel v salon, da sta ga opazili, ko je, kakor je trdil, vsaj že pol ure poslušal njuno igranje in petje. Tudi Mihaela je igrala na gosli zelo lepo in Janja jo je prekašala le v toliko, kolikor je več svoje osebnosti žrtvovala svoji umetnosti. Mihaeli so bile gosli lep nameček življenja in sreče, Janji so bile vse nadomestilo in

tolažba, velik, plemenit in vzvišen svet, kjer ni bilo nobenega razočaranja.

Od tedaj je prihajal vsako sredo točno. In Janji so se zdeli ti popoldnevi bogatejši, pestrejši in lepši. In bili so tudi v resnici. Tudi on je prinašal v ta ozki krog vse najlepše, kar je imel. Kar mu je prineslo življenje dobrega in krasnega, to je tu povedal, pokazal, dal. In tudi o razočaranjih je govoril svoji sestri in njeni prijateljici. O neplodnosti svojega truda v šoli, o okovih, v katere je uklenjeno njegovo delovanje, o prozaičnem, dninarskem delu, v katerem se ubijajo ideali. Kolikrat je prišel žalosten, razočaran, potiščen in je odhajal veder, z novo silo, z novo vero v duši.

Janja je bila njegovih let. Drugim se ni zdela več mlada, on pa se je čudil, kadar je slišal podobno opazko. Tako sveža se mu je zdela, jasna in čista, kakor studenec v gozdnem hladu. Njen smeh je bil zveneč in prirčen, kakor smeh otroka. Tako naravno in lahko je bilo ljubiti jo. Kadar je igrala gosli in kadar je pela, je bila lepa; njemu se je zdela najlepša od vseh žensk, kar jih je poznal. Ni jih poznal mnogo, res, ali zdelo se mu je, da nima nobena druga ženska tako izpremenljivega lica, kakor Janja. Vsaka misel se je brala v njenih očeh in okrog usten se je menjaval izraz, kakor odsevi na bistrem jezeru, kadar oblaki plavajo pod solncem. Njemu se je zdelo neizrekljivo mično in prijetno gledati v njo in slediti to izpreminjanje v njenem obrazu.

Ljubil je že prej, razočaral se je, ali zdaj se mu je zdelo, da vse tisto, kar je bilo prej, ni bila ljubezen. Rdeče ustnice je ljubil, mehka lica, bele roke. Gotovo, veselilo ga je, dokler je trajalo. Ali nič posebnega ni bilo, lahko se je končalo. Par lepih oči je ljubil, nasmejale so se mu in je bilo lepo; in so pogledale drugam, pa ni bolelo. Samo na vrhu je ostalo vse in ni šlo v dušo, zato ni bilo posebne sreče in ni bilo posebne bolečine. Hitro se je začelo vse, malo se je zabliščalo, kakor pena in je izginilo.

To z Janjo pa je bilo posebno in drugače od vsega, kar je doživel do zdaj. Natihoma se je začelo, prikrito.

Lepo je igrala in njen glas je bil lep in prijeten. Zato je vprašal sestro, kdaj prihaja, da bi jo še kdaj slišal. Ljubil je glasbo in petje. In poslušati v mračnem kotu sam lepo pesem, zatopljen v čudne, nejasne sanje, to mu je bil večji užitek, kakor sedeti v koncertni dvorani in s stotinami drugih uživati v briljantni igri slavnega virtuoza.

Tako se je začelo. In kmalu je opazil, da igrata sestra in Janja zanj. Brez besed se je zgodilo to. Sestrin mož ni imel mnogo smisla za glasbo in dozda sta igrali Mihaela in Janja zase, za vežbo, za skrajšanje praznih ur. Odkar pa je on prihajal in poslušal, postale so strune zgovornejše, niso pele brez cilja v mrak, poti so iskale v tujo dušo in so jo našle. In tudi on je drugače poslušal igro in pesem. In strune so mu pripovedovale o njej in glas mu je pripovedoval o njej. Kadar je pela žalostno, je vedel, da je njeno srce zmožno večje žalosti in kadar je pela o sreči, je vedel, da zna biti srečnejša od drugih žensk. Vse je bilo v njeni duši višje in globočje, kakor pri onih, ki jih je poznal doslej. In spoznal je, da vse, kar je v človeku skritega, išče izhoda in izraza in da se razodene. Način je različen, ali vse se razodene. Ni mogoče prikriti, ni mogoče zakopati v sebe. Ona duša pa, ki ne govori nikdar, ki se ne razodene nikdar, tista je prazna. Nikar ne sejaj na kamen, ne boš čakal plodu in ne kliči v puščavo, ki je mrtva. Hrepenenje se bo razteplo brez sledu in nikoli se ne bo vrnila jeka!

Tako je mislil, kadar je poslušal Janjo in kadar je gledal vanjo.

Vsa se mi razodevaš, je mislil. Trepalnice se zganejo in mi govoriš, na tvojem čelu čitam in v nasmehu, v laseh, v glasu, v kretnjah. Vse vem, kaj misliš in če si žalostna. Na tvojih stopinjah spoznam, kadar si zadovoljna in v očeh, kadar bi rada, da bi bil kdo dober s teboj. V pesmih, ki jih poješ, slišim, koliko si jokala in kakšne solze in kadar z lokom hitiš po strunah, pripoveduješ, kdaj si se smejala, koliko si bila srečna in vesela, predno sem te spoznal. Vse si mi povedala, vsa si se razodela. Bogata si, zato te ljubim!

To je mislil in v očeh se mu je bralo to.

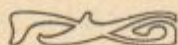
Pomlad je prišla in leto. Vse sta vedela. Samo še roko je bilo treba vzdigniti, nagniti glave, da bi se ustnice strnile, zašepetati: Ljubim te! Ljubim te!

Včasih, ko sta bila sama, so se napolnile oči prikrivane ljubezni, usta so se odprla, že je vstajala beseda v srcu, že so se odpirale roke v objem. Nekaj ju je zbliževalo in zopet ločilo. Sladkost in ljubezen ju je ogrniša s svojim ognjenim plaščem in je bilo toliko sreče in toliko slasti v srcu, da se nista upala ganiti in ne dihati in ne dotakniti se. In kakor bi se bila bala,

da se ne bi zmanjšal ta raj in ta nebesa. Kakor, da je višek sreče, kar je bilo začetek.

In je ostalo neizgovorjeno, kar je bilo med njima.

(Konec prihodnjič.)

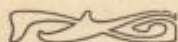
PETRUŠKA:

Moja ljubezen.

Ljubezen moja je od mrtvih vstala,
kjer dolgo je pozabljena ležala,
premagala ledene je vezi,
obup in žalost, dolgčas in skrbi.

Zdaj zopet silna je, kot Lamberg silna,
in kakor voda v Savi tak obilna,
in stalna je kot očka naš Triglav,
goreča je kot sorške rude plav.

Ej, ljubica, če Ti mi ne verjameš,
poskusi sama: Glavo lahko snameš
mi s pleč širokih, če sem se zlagal,
če medni groš sem za cekin Ti dal.

O higijeni človeškega telesa.

Črtice s predavanja gosp. dr. Dem. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

H zdravstvenim predmetom, ki so posebno pripravi in sposobni za javna predavanja, spadajo malodane vsa higijenska vprašanja in med temi zopet zavzema prvo mesto higijena človeškega telesa, ali z drugimi besedami higijeniško pravilno negovanje telesa in njegovih organov.

Kakor zdravniki vsak dan opazujemo in kakor kažejo tudi najnovejše raziskave zdravstvene vede, je od higijeniško pravilnega negovanja telesa v največje meri odvisno njega zdravstveno stanje. Toda vkljub vsepovsod napredujoči prosveti in kulturi še vedno in celo v takozvanih boljših krogih najdemo ljudi, ki na naravnost neverjeten način zanemarjajo svoje telo in ne upoštevajo niti najprimitivnejših zahtev higijene in snage. Treba je torej, da vedno iznova povzdigujemo svoj glas in povdarjamo načela

higijene. Higijena daje vsakomur, ki ima količkaj zdravega razuma, sredstva in navodila, po katerih more svoje življenje uravnati tako, da zase in za svoje po možnosti prepreči vsa obolenja in vse nepravilnosti.

Gojitev zdravja se mora pričeti z gojitvijo kože. Vsak dan umijmo si torej vse telo od nog do glave ali ga vsaj drgnimo z mokro ruto, nakar ga krepko obrišemo s suho grobo ruto, n. pr. iz domačega platna. Čim bolj se pri tem navadimo na mrzlo vodo, tem boljše je. Delovanje kože je največje važnosti, kajti koža regulira oddajanje toplote od strani telesa. Živci in žilice kože se točno odzivajo na vodne procedure in se tako navadijo, hitro prilagoditi se vsaki menjavi temperature. S tem se onemogoči izguba toplote, prepreči se prehlajenje, skratka doseže se to, kar imenujemo utrjenje. Toda utrjenje ni edini uspeh rednega umivanja in uporabljanja vode, s tem vzbudimo marveč še druge odporne sile našega telesa: srce se ojači. Krvni obtok postane živahnejši, dihanje globokejše, prebava se poživí in slednjič olajšamo z izboljšanjem kožnega delovanja funkcioniranje ledvic — uporabljanje vode pospešuje torej vse organe in oživlja pretvarjanje snovi.

Ugodni vpliv hladne vode pomnožimo poleti s tem, da se če možno vsak dan kopljemo na prostem, pozimi pa mora vsak človek imeti vsaj eno gorko čistilno kopel na teden, ali kjer so te na razpolago — kakor v ljudski kopeli ljubljanski — pršne kopeli. »Vsakomur eno kopel na teden« je bilo geslo učenjaka Lassarja, ki si je pridobil največje zasluge s tem, da je v Nemčiji propagiral in splošno uvedel ljudske kopeli.

To negovanje kože, to utrjenje se mora pričeti že v zgodnji mladosti. Otroku mora biti samoobsebi razumljiva navada in potreba, preden še začne samostojno misliti. S tem, da navadimo otroke na vodo, odgajamo jih k snagi in kaj to pomeni, vemo, če pomislimo, na kako raznovrstne načine prodirajo bolezenske káli v naše telo. Krilate besede je enkrat izustil nemški cesar, ki se sploh zanima za vse naprave, ki so namenjene javnemu zdravju in blagostanju. Članom prvega kongresa proti tuberkulozi je dejal: »Milo, gospodje moji, milo, to je najvažnejša stvar.«

Tudi za časa perila je pri ženskah umivanje in kopanje z gorko vodo naravnost zahteva higijene. Ravno takrat treba prav posebno gledati na snažnost. Takisto se treba večkrat preobleči. Vera, da je v tem času menjavanje telesnega perila nedo-

pustno, je neopravičena in naravnost bedasta. Omeniti bi še bilo, da imajo posamezni organi ženskega telesa v tem času podvojeno delo in so nekako razvneti, zaradi tega potrebuje žena tedaj miru. Opušča naj vsako čezmerno pregibanje, na pr. večje partije, vozarjenje, drsanje, šivanje na stroje i. t. d. Sploh je gledati na to, da odpadejo vsi napori in vsa razburjenja.

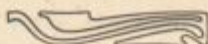
Eden prvih delov našega telesa, kateremu velja vsakdanja pozornost, je glava. Na tej moramo razločevati različne dele, o katerih moramo posamič govoriti. Ti deli so: obraz, lasje, ušesa, nos in usta.

Že glede navadnega čiščenja obraza vlada obilo nasprotstva. Eden uporablja mrzlo vodo in milo, drugi zameta mrzlo vodo, tretjemu pokvarja milo polt, četrti se umiva z gorko vodo, ta prideva vodi boraks, drugi kak špirit in vsi prisegajo na svojo metodo. Kako se nam je res ravnati?

Naglašati je, da umivanje z mrzlo trdo vodo, kakoršna je na primer ona iz vodovoda, v istini škoduje koži. Posledica je hrapava razpokana polt brez leska, kar se osobito na obrazu zelo pozna. Vendar vzamemo vodi lastnost trde vode s tem, da ji pridenemo nekoliko sode ali še bolje nekoliko navadnega toaletnega mila. Dobro toaletno milo tedaj polti ni kvarno, pri poklicih, pri katerih se na obrazu nabere mnogo prahu in nesnage, je sploh edino sredstvo, s katerim se da koža temeljito očistiti. Mnogo boljše kakor mrzla pa služi polti prekuhana voda, kakor je sploh dokazano, da je gorka in vroča voda mnogo prikladnejša, tako da očistimo kožo, odstranimo pot in nesnago, kakor tudi da ohranimo polti svežost in gladkost. Navidezno nas hladna voda osveži, toda ta vpliv je le trenoten. Nasprotno pa z gorko vodo očiščena in. oglašena koža skozi dolgo časa kaj prijetno občuti hladnejšo temperaturo okolice. Saj je tudi znano, da je edino uspešno sredstvo proti rudečici — na primer, če se smo spehali — umivanje z gorko vodo. Mrzla voda nas pač za trenotek ohladi, koža pa postane po njej še bolj rudeča, med tem ko po umivanju z gorko vodo trajno obledi. Pa tudi iztočni prehodi potnih in tajnih stezic, ki jih vidimo brezštevilo na obrazu, osobito na nosu, in ki tvorijo, če so zamašeni in zamazani, v obliki črnih pikic takozvane komedone ali zajedalce (Mitesser), ostanejo prosti in odprti; tako omogočujejo nemoteno izločevanje imenovanih žlezic, ki je izvor gladkosti in leska naše polti. Sploh je naglašati, da umivanje z vročo vodo (tedaj ne kopanje in dolgotrajno bivanje v vroči vodi)

nikakor ne omlahuje kože in ne provzroči gub, kakor se splošno sodi. Nasprotno je kratkotrajni vpliv vroče vode mogočno dražilo tako za mišice obraza kakor za prožnost polti in vsled teh in že imenovanih vplivov ostane koža zdrava in mladostna.

(Dalje prihodnjič.)

MAZLARJEVA:

Tožba.

Mnogo preteklo,
mnogo je dni,
njega v domovje
k svojim še ni.
Pa ko je prišel
po zadnje slovo,
rekel, da kmalu
vrnil se bo.

Mnogo preteklo,
mnogo je dni,
mojega ljubega
k meni še ni.
Dom je postavil
daleč nekje,
k meni ne more,
k meni ne sme.

SLAVKA T.:

Najbogatejše udove.

Eje je pač najti najbogatejše udove? Seveda v Ameriki. Po smrti znanega »kralja železnic«, Harrymana je postala njegova soproga najbogatejša udova na svetu. Njeni otroci so dobili glasom oporoke vsak po 30 milijonov kron, udovi pa je ostalo še 1068 milijonov kron, s katerimi lahko razpolaga po svoji volji.

Doslej je bila najpremožnejša udova gospa Ponfild. Svoje velikansko premoženje ima zahvaliti svojemu prvemu možu, ki se je še kot deček izselil iz Angleške ter si je pridobil v Ameriki ogromno premoženje. Danes se ceni imetek gospe Ponfildove na 340 milijonov in je slovela ta dama kot najbogatejša žena na svetu, dokler ni bila primorana odstopiti to častno mesto udovi »kralja železnic«.

Ko je umrl Russel Sage, je ostavil svoji udovi 280 milijonov K. Ta milijonar je postal s 15. leti pomočnik v branjarji svojega brata; tu je ostal pet let. Potem je šel k drugemu bratu. Po preteku nekaterih let je kupil od svojega brata vse podjetje, in ko je štel 25 let, je že razpolagal s premoženjem 315 mili-

jonov. To premoženje je pomnožil Russel Sage še s srečnimi špekulacijami.

Med bogatimi udovami na svetu zavzema veleugledno mesto gospa Heti Green, ker ta dama more reči, da ima svoj veliki imetek 340 milijonov zahvaliti svoji lastni ostroumnosti in trgovski genijalnosti. Vsekakor je imela že veliko premoženje, ko je začela s svojimi špekulacijami.

S 16 leti je podedovala gospodična Heti od očeta 8 milijonov. Ko je štela 20 let, jej je umrla teta, ki je od nje dobila 16 milijonov. Kmalu nato se je omožila z Eduardom Greenom, in začela sta z možem razne kupčije, ki so se izredno posrečile. Sedaj je gospa Green udova in oskrbuje in množi svoje premoženje dalje.

Toda Heti Green ni edini trgovski genij med milijonarskimi udovami v Ameriki. Tudi gospa Hariman je izkušena in smela podjetnica, ki je pomagala svojemu soprogu pri vseh kupčijah.

Z imetkom 120 milijonov razpolaga udova nedavno umrlega Viliema Leydsa, ki je obogatel s svojo tvornico lepa. Takisto na 120 milijonov se ceni premoženje gospe Horstove, katere sprog si je pridobil svoj imetek v kalifornijskih rudnikih.

Seveda je še precej udov, ki imajo po 50, 40, 30, 20 milijonov K premoženja. Tisoč in tisočkrat več pa je onih, ki se s trudom in z velikimi mukami bore za vsakdanji kruh, ki danes ne vedo, kako bodo preživeli jutranji dan. Tudi v toli blagrovani Ameriki je neizmerno mnogo bede in zaslužek že davno ni več tako obilen, kakor je bil nekdanj. Zato Slovenci koristijo le sebi in svojcem, če ne silijo več v dežele zlata in dijamantov, kjer jih čaka negotovost, docela nejasna bodočnost, gotovo pa vsaj prenaporno, uničujoče delo.

Važna stvar. Dandanes nobena gospodinja menda ne kuha več kave, da bi ji ne dodala kavine primesi, ker s to dobi pijača lepšo barvo in boljši okus. Seveda mora kavina primes biti v resnici dobra. In tu slovenskim gospodinjam ni treba mnogo premišljati; katera je le enkrat poskusila Kolinsko kavino primes, ne bo nikdar več rabila druge. Kolinska kavina primes — izdelek naše domače Kolinske tovarne — namreč prekaša v vsakem oziru vse izdelke te vrste.

° RAZNOTEROSTI °

Slovenska zdravnica v Opatiji. V Matuljah pri Opatiji sta se nastanila zdravnik dr. Friderik Groyer in njegova soproga, gospa dr. Jela Groyerjeva roj. Jenko, hči gosp. dr. Ljudevita Jenka iz Ljubljane. Soprog in soproga izvajata v Opatiji svoj zdravniški poklic. To je prva slovenska zdravnica, ki izvršuje zdravniško prakso na domačih tleh.

Neuspeh ženskega lista v Carigradu. Ko se je v Turčiji izvel znani preobrat, so Mladoturki mnogo naglašali, da bi uživali tudi turške žene evropsko naobrazbo. In osnoval se je prvi ženski list z geslom modrijana Islama: »Ženske so pri vsakem narodu merilo napredka.« V tem smislu si je stavil izdajatelj Asaf Muamer Bey za nalogo, da vzbudi duševno ženski turški svet. In v resnici prvi turški ženski list je bil zanimiv, raznovrsten, ilustrovan in sploh lepo opremljen. Toda uspeh ni odgovarjal niti najskromnejšemu pričakovanju. Vsled neuspeha prvih števil je poizkusil izdajatelj z dodajanjem modne priloge, toda zaman. »Probujene« Turkinje niti to ni zanimalo in pete številke tega letnika je bilo možno prodati jedva 400 iztisov. Sto in stoletno duševno suženjstvo turške žene se pač maščuje. Kar se je začelo v toliki dobi let, vsekakor ni mogoče popraviti v par mesecih.

Ženska banka. Ker morajo dandanes biti tudi ženske hud boj za svoj obstanek ter si ustanavljati razne trgovine, delavnice in obrtovalnice, potrebujejo seveda dostikrat večjega kapitala, da si morejo ustanoviti samostojno eksistenco. Da bodo mogle tudi ženske dobiti potrebni kredit, ki je potreben za razvoj vsakega podjetja, namerava ustanoviti več žensk v Nemčiji nekako združeno banko samostojnih žensk. Namen tega podjetja bo preskrbeti članicam v obrti potrebna denarna sredstva s skupnim upravljanjem bančnih poslov, z upravo hranilnih in depozitnih denarjev itd. Zadruga daje svojim članov posojila na amortizacijo, diskontne menice v obsegu kredita članom. Deleži so določeni na 100 mark, poroštvena svota pa na 200 mark. Noben član ne sme imeti več kot 100 deležev.

Razstava proti »manjvrednosti ženske«. Voditeljice ruskega ženstva nameravajo prirediti v Peterburgu razstavo, ki naj ovrže trditev dr. Möbiusa, Weiningerja in cele legije drugih takih

gospodov, da je ženska duševno nižja in manj vredna kakor moški. Rusinje bodo poiskale vse iznajdbe, ki so jih odkrile ženske, dalje kolikor možno vse slike in kipe velike vrednosti, ki so jih naredile ženske in končno znamenita literarna in znanstvena dela. Ta zbirka naj bo tih, a vendar jako glasen protest proti trditvi o manjvrednosti ženske.

Številke govore. Francoski časopis »Education enfantine« priobčuje število žensk, ki si same služijo svoj kruh. Po tej statistiki je v posameznih državah sledeče število žensk, ki izvajajo kak poklic:

Nemčija:	9,500.000	Italija:	5,300.000
Avstrija:	7,500.000	Angleška:	5,000.000
Francija:	6,800.000	Ogrska:	2,000.000
Rusija:	5,300.000	Belgija:	950.000

Dobre kepice. $\frac{1}{4}$ l vode, 13 dkg sur. masla, ravno toliko moke in 6—7 jajec. Vodo in surovo maslo zavri skupaj, potem prideni moko in mešaj toliko časa na ognju, da se testo odloči od ponve. V to vmešaj jajca, posamezno in dokler je še vroče, nakar ocvri z malo žličico vpodobljene kepice. Ponev med tem vedno tresi! Ocvrte kepice poberi na pivnik in daj v sladkorju povaljane gorke na mizo. *Lily G.*

Krompirjeve jedi. Kipnik iz krompirja. Mešaj četrť ure za jajce surovega masla, 5 rumenjakov in 8 dek sladkorja. Potem prideni 3 stlačene krompirje, drobno sesekljanih limonovih olupkov in sneg petih beljakov. Deni to v namazan model ter speci kipnik v pečici. — S svinjino. Zmešaj 3 srednjevelike stlačene krompirje z osminko kg prekajene, sesekljanega svinjine; prideni temu 4 rumenjake, 2 žlici surovega masla, malo soli in sneg treh beljakov ter kuhaj kipnik tričetrť ure v sopari. Potem ga zvrni na krožnik in ga posipaj s parmazanskim sirom. — Krompirjev puding. Zmešaj za jajce surovega masla s tremi rumenjaki, potem prideni 3 kuhane, stlačene krompirje, 2 žlice moke, 4 žlice sladkorja, nastrganih limonovih olupkov, malo cimeta in sneg treh beljakov. Vlij to v namazan, z drobtinami posipan model ter skuhaj puding v sopari. Zraven daj kako sladko polivko. — Krompirjeve klobasice. Zmešaj enake dele kuhanega krompirja, sesekljanega pečenega ali kuhanega svinjskega mesa in prav toliko teletine. Prideni tudi nekoliko sesekljanega peteršilja in smetane, belega popra ter soli. Iz tega nadeva napravi majhne klobasice ter jih ocvri na maslu. Zraven se poda kislo zelje, zelena solata ali kisle kumarice. — Krompirjeva gibаница. Nastrgaj 17 dek kuhanega, močnatega krompirja; nato umešaj 7 dek surovega masla, prideni mu krompir, 6 rumenjakov, 7 dek stolčenih mandljev, 11 dek sladkorja, drobno sesekljanega olupke ene limone in naposled sneg treh beljakov. Ta nadev namaži precej debelo na vlečeno testo, zvij ga rahlo

v gibanico, katero namaži s surovim maslom ter jo speci. Krompirjevo gibanico daj takoj, ko je pečena, prav vročo na mizo.

Pečatni vosek odstraniš iz obleke z gorkim nožem. Ostali madež pomoči s terpentinom, operi blago in ga beli na solncu. — Madeže od rdečega vina, malinovca in drugega sadnega soka namakaj v kislem mleku. Potem izperi blago v mlačni vodi. — Za liše od črnega vina zažgi malo žveplja in drži umazani del blaga nad žvepljevim dimom, ki izvleče iz obleke vse madeže te vrste. — Če je obleka poškrboljena z apnom, pomoči madeže s pristnim vinskim kisom ter operi potem dotična mesta v topli vodi. Seveda se mora to kmalu zgoditi, ker sicer apno razje niti.

Mastne madeže spraviš iz papirja z bencolovo magnezijo. Kupi v lekarni žgano magnezijo in čist bencol ter zmešaj vsakega nekoliko, da dobiš po preteku nekaterih minut nekake drobtine. S temi drobtinami drgni s prstom po mastnih madežih, ki kmalu izginejo. Če so madeži stari, treba to ravnanje večkrat ponoviti.

Usnjate stole osnaži takole: Pomoči kosec flanele v beljak in drgni z njim po madežastih mestih usnja. Potem naredi gosto kašo iz zmlete krede (Schlämmkreide) in bencina ter deni to na madeže. Ko se v par urah krede posuši, jo odstrani s krtačo in madeži so izginili.

Kako snažiti preproge. Dobili smo sledeči dopis:

»Slovenski Gospodinji«!

Vedno čitam Vaš list, storila pa nisem še prav nič zanj. Sicer sem še mlada, stara 11 l. Stanujem pri stari teti v Gorici, kjer hodim v šolo. V naši hiši stanuje veliko ljudi, in marsikaj koristnega vidim, česar doma nisem videla. Tako sem n. pr. danes videla, kako je snažila naša sosedka veliko salonsko preprogo. Najprej jo je dobro okrtlačila, pogrnila jo na tla, ter drgnila s surovim kislim zeljem, katero je prej dobro ožela. Preprogo je potem otresla, da je zelje odpadlo, in jo je dejala sušit. Ko sem jo tako gledala, mi je rekla: »Le poglej, kako so barve zopet sveže in lepe! Tega ne zna vsaka.« — Mislila sem si: to sporočim »Slovenski Gospodinji«, morda porabi za svoj list.

S spoštovanjem

Slavica Knaflič,
učenka V. razr. Via Ascoli 8/l.

Slaščičarna Bogoslav Kalaš Slaščičarna

Cesar Franc Jožefova **Ljubljana** (nasproti glavne pošte)
cesta Pri Maliču

priporoča svoje slaščice, bonbone i. t. d.
Vsako naročilo se točno in solidno izvrši.

Slavna tovarna!

Tu Vam pošljem 10 listkov od Zvezdne cikorije v dokaz, da isto vedno kupujem ter Vas prosim, pošiljajte mi zato »Slovensko Gospodinjo«.

Z odličnim spoštovanjem

Cecilija Sikošek,
Podsreda šte. 40, Štajersko.

Prejela sem Vaš list »Slovensko Gospodinjo« in previdela korist tega lista za nas Slovenke. Želim ga večkrat čitati in torej prosim, da ga mi določite.

Z odličnim spoštovanjem

Terezija Dežman, na Bledu št. 142.

Slavna tovarna!

Zopet Vam pošljem lističe, da se resno prepričate, da res jemljem Vašo izvrstno »Zvezdno«, »Ciril-Metodovo« cikorijo. List, ki ga mi pošiljate, se mi jako dopada. Zato želim, da mi ga v prihodnjem letu prav redno pošiljate. Tudi jaz bom redna odjemalka cikorije.

Sedaj pa želim Vam srečno novo leto, da bi imeli v teku novega leta prav mnogo naročnic tega lista in odjemalk cikorije. Torej še enkrat prosim, da mi v novem letu redno vsak mesec pošljete »Slovensko Gospodinjo« na spodnji naslov.

M. Gr.

Čislano uredništvo!

Naznanjam, da sem toliko prosila pri večjih trgovcih, da sem izprošila. Naposled so vendar začeli naročati Kolinsko cikorijo. Zahvaljujem se č. uredništvu za pošiljatev »Slov. Gospodinje«, ker nisem mogla pošiljati poprej listkov.

S spoštovanjem

Terezija Brišar, Grahovo.

Vodstvu Kolinske tovarne v Ljubljani!

Kot večleten odjemalec prejemal sem doslej list »Slov. Gospodinjo« brezplačno. Ker se mi je ta zelo priljubila, (seveda Vaši proizvodi še bolj!) pošiljam Vam zopet 10 kontrolnih listkov ter prosim, da se mi list »Slov. Gospodinja« še nadalje pošilja.

S spoštovanjem

Strajnsak Franc,
v Rožičkem vrhu 91. Pošta Sv. Jurij ob Ščavnici.

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek

Modna in športna
* trgovina *

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
* pošte *

Svilnato blago, baržuni, pliši in
tenčice, svilnate vezenine, čipke,
čipkasto blago, vložki, fischus, Ja-
bots, damski ovratniki in kravate,
svilnati in baržun. trakovi, poza-
mentrija, porte, žnore, resice, kre-
pince, krepki in flori za žalovanje.

— **Serpe** —
iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke,
posteljne podloge in odeje za vo-
zičke, sukanec za šivanje, pletenje
in vezenje.

Dišave, mila in ustna voda.
Narodne vezenine,
zastave, trakovi, znaki i. t. d.

Perilne, volnene in svilnate

— **bluze** —

spodnja krila iz batista, klota,
listra in svile, hišne halje, pred-
pasniki, vse vrste damskega pe-
rila, moderci, pasovi, rokavice,
domači čevlji, galoše, nogavice,
solnčniki, dežniki, pletene jope,
čepice in gamaše za šport, žepni
robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstr. za
damske klobuke in slamnike,

oblike in vse nakitne predmete
za klobuke, pajčolani

kitničarija in delavnica za
moderniziranje klobukov
žalni klobuki vedno na skladišču.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki in čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne
srajce, predprsniki, ovratniki, za-
pestnice, žepni robci, kravate, no-
gavice, rokavice, naramnice, pod-
veze, dr. Jagrovo zdravstveno pe-
rilo, dežniki, dežni plašči, galoše,
gamaše, odeje za potovanje, pa-
lice, ščetke za obleko, lase in zobe.

Za turiste:

pelerine, nahrbtniki, dokolenice,
gamaše, plezalni čevlji, vrvi, pa-
lice, cepini, dereze, aluminijeve
posode, thermos.

Potrebščine
za sankanje, tenis in lovce.
Sokolske potrebščine.